

trolen, hvad der er meget begribeligt, blive noget mindre streng end ønskeligt var, naar man i Forveien veed, at disse Mennesker skulle tilfætte hele deres Formue. Det er Grunden, hvorfor jeg hverken til den One eller den Anden, saalænge jeg har den Vre at staa i Spidsen for Indenrigsministeriet, agter at give Arbejder i Generalentreprise, men udstykke Arbejderne saaledes, at det tilfalder Folk, som have fuld Raabighed over det dem tilfaldende Arbejde og kunne bedømme det. Altsaa Tilbudet fra det ærede jydyske Selskab, hvis det er stillet med fuldt Alvor, vil jeg i hvert Fald ikke kunne modtage. Jeg maa fastholde Anlægget ved Statsforanstaltning, og saaledes som Staten finder det forsvarligt, og saa mener jeg at have Grund til at tvivle om, at den Sum, som er nævnt i Lovforslaget, vil være tilstrækkelig, Heller ikke hvad Materiel angaar har jeg fuld Forvisning om, at det laader sig anstaafe for den foreslaaede Sum af 50,000 Kr.; Materiel af den Bestaaffenhed, som den jydyske Bane har, og ligeledes den jydyske, har kostet 75,000 Kr. pr. Mil. Her er fastsat 50,000 Kr. Ogsaa Materiellet er sunket betydelig i Pris, men om det er sunket saameget, at en saadan Reduktion kan finde Sted, har jeg ikke nogen bestemt Mening om. Jeg nærer i alt Fald Tvivl i saa Henseende. Det ses altsaa, at denne lille Jernbane, som allerede efter sin Retning ikke har min fulde Sympathi, ogsaa er af den Bestaaffenhed, at jeg ikke er sikker paa, at ikke de Bekostninger, der ville være forbundne med dens Anlæg og Forsyning med Materiel, efter en nøiere Undersøgelse ville vise sig at overskride, hvad der er bevilget ved Loven. — Naar jeg nu kommer til Herning — Skjerningbanen, vil jeg sige, at jeg føler mig forpligtet og opfordret til at anlægge denne Bane, saasnart ske kan. Jeg vil gjerne tilføje, at jeg vanskeligt vil foreslaa Baner paa saadanne Steder, hvor der ikke er Udsigt til et bedre Udbytte af Driften end paa dette Sted; men vi ere komne til Herning, og det er nu engang en Overenskomst mellem Alle her, at denne Bane skal føres ud til Vestkysten. Derfor taler ogsaa det, at det under visse Omstændigheder kan blive et vigtigt Bindeled paa Veien til Søbjerg, naar nemlig dertil kommer et andet lille Jernbaneanlæg, som jeg heller ikke, hvis jeg kan være saa heldig at faae Jernbaneanlægene satte i Gang, tager i Betænkning at bringe i Forslag en anden Gang. Jeg vil altsaa fremme Anlægget af en Herning — Skjern — Bane, skjøndt der, som den ærede Ordfører meget stærkt fremhævede, kun er Udsigt til økonomisk Tab for Statskassen; om det vil blive saa stort, som det ærede Medlem antydede, tør jeg ikke have nogen Mening om, men jeg er enig med ham i, at man maa være forberedt paa Tab. Hvad nu Retningen angaar, saa sympathiserer jeg ikke med den foreslaaede Retning. Jeg ønsker at gaa den nordlige Linie, og

naar jeg ønsker det, saa er det, fordi jeg ved at søge mellem Linierne vil gaa den Vei, hvor der er en større Befolkning. Der er jo paa den sydlige Linie store Strafninger, hvor der slet ingen Befolkning er; men Betingelsen for, at en Jernbane skal være til virkelig Nytte, maa dog være, at der er en Befolkning, som søger Trang til Kommunikationsmidlernes Forbedring, men at en Jernbane skulde kunne trække en Befolkning hen til disse store Strafninger, nærer jeg megen Tvivl om. Ja, hvis det var et forsømt, men frugtbart Land, saa kunde jeg tænke mig, at Jernbanerne kunde tilveiebringe det Under at samle en Befolkning paa det Sted. Men jeg tror ikke, at Jordbunden er saa frugtbart der. Jeg ønsker, at Linien skal lægges der, hvor Jernbanen kan give Indtægt, hvilket jo er et Bevis for, at den kan gjøre Nytte. — Jeg vil nu gaa over til at omtale Betingelserne. Det er Kjøbet af Silkeborg — Herningbanen; det er en Sag, som ogsaa har været, om jeg saa maa sige, halvt afgjort imellem os, at Resultatet af, at Lørdan blev fuldendt, maatte være det, at Staten erhvervede det lille Stykke Jernbane, som blev tilbage, nemlig mellem Silkeborg og Herning. Og vi have ogsaa gjort Forsøg tidligere paa at erfare, paa hvilke Betingelser Banens Giere vilde være tilgængelige til at overlade denne Jernbane til Staten. Men det har tidligere ikke været muligt at komme til Overenskomst med Giernen af Banen. Deres Fordringer have været saa store, at man ikke har troet paa nogen Maade at kunne gaa til at yde den Betaling, som de have forlangt. Vi have haat Velilighed til forrige Aar at gjøre fornyet Forsøg paa at erfare, om de ikke vilde stille sig mere velvillige med Hensyn til Salgsstilkaarene end tidligere, og vi have troet, at Resultatet af Driften var saaledes, at man kunde tænke sig, at der var Anledning til at moderere Fordringerne lidt, men istedetfor at moderere dem, har man lagt paa. Man har forlangt, at, naar vi nu ville købe Banen, skulde vi tillige betale Renten af det Tab, de have havt paa Banen, siden vi sidst hode paa den. Men det Vilkaar kunde vi ikke gaa ind paa. Den høieste Sum, som maa hydes i Lovforslaget, er ligestor med det, som Regjeringsen for 3 eller 3½ Aar siden har foreslaaet Giernen. Dengang vilde de ikke gaa ind derpaa, og hvad der siden er passeret, synes at tyde paa, at de heller ikke nu ville det. Men naar Regjeringen med den Sikkerhed, som ligger i en forudfattet Beslutning, kan sige til dem: Vilde I have det, det er det høieste, vi kunne hyde Eder, ellers maa vi opgive fremdeles at træde i Forhandling med Eder, saa stiller Sagen sig jo noget anderledes. Der er Mulighed for, at de ville gaa ind derpaa, men ville de ikke, saa finder det meget dyre Jernbaneanlæg ud af Lovforslaget. — Vi have da tilbage Faaborg — Ringebanen, som ikke er ganske sikker, og vi have Herning — Skjernbanen,